

Cyngor Sir Penfro

Gwasanaethau Addysg

Gwasanaethau Cynnal Llywodraethwyr

Cais i wasanaethu fel Rhiant Lywodraethwr

Enw'r Ysgol: .....

Teitl: ..... Cyfenw: .....

Enw cyntaf: ..... Enw(au) Arall:.....

Cyfeiriad: .....

.....

..... Cod Post:.....

Rhif(au) Ffôn: ..... Cartref: .....

Gwaith: .....

Symudol:.....

E-bost: ..... Cartref: .....

Gwaith: .....

Rhowch ychydig o **wybodaeth amdanoch chi eich hun** gan gynnwys unrhyw sgiliau, arbenigedd neu rinweddau sydd gennych rydych yn teimlo y byddent o fudd i Gorff Llywodraethu. Efallai yr hoffech hefyd amlinellu unrhyw brofiad sydd gennych o weithio mewn tîm. Bydd yr wybodaeth hon yn cael ei theipio a'i dosbarthu i bob rhiant os bydd pleidlais. Cyfyngwch eich gwybodaeth i **ddim mwy na 175 o eiriau. NI FYDD** unrhyw wybodaeth dros y cyfyngiad hwn yn cael ei chynnwys ar y papur pleidleisio.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Os bydd pleidlais yn cael ei chynnal, ydych chi'n hapus i fwrw ymlaen?

- ☐ Ydw, hoffwn fwrw ymlaen i bleidlais
- ☐ Nac ydw, **nid** wyf am fwrw ymlaen i bleidlais
- ☐ Nid wyf yn sicr ar hyn o bryd. Gwiriwch gyda mi os bydd yr angen yn codi

7. A fydddech mor garedig â chwblhau'r canlynol i'n cynorthwyo gyda'n gweithdrefnau monitro.

Rhyw:

- ☐ Gwryw   ☐ Benyw   ☐ Gwell gennyf beidio â dweud

Ethnigrwydd:

☐ Gwyn – Prydeinig	☐ Gwyn – unrhyw gefndir Gwyn arall
☐ Cymysg –Gwyn a Du Caribïaidd	☐ Cymysg – Gwyn a Du Affricanaidd
☐ Cymysg – Gwyn ac Asiaidd	☐ Cymysg – unrhyw gefndir cymysg arall
☐ Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig - Indiad	☐ Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig - Pacistani
☐ Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig - Bangladeshi	☐ Asiaidd neu Asiaidd Prydeinig - unrhyw gefndir Asiaidd arall
☐ Du neu Ddu Prydeinig – Caribïaidd	☐ Du neu Ddu Prydeinig –Affricanaidd
☐ Du neu Ddu Prydeinig – unrhyw Gefndir Du arall	☐ Tsienead neu Tsienead Prydeinig
☐ Unrhyw grŵp ethnig arall	☐ Gwell gennyf beidio â dweud

Iaith:

- ☐ Gallaf siarad Cymraeg
- ☐ Ni allaf siarad Cymraeg

Galwedigaeth: .....

Rwyf yn barod ac yn gymwys i sefyll etholiad fel Rhiant Lywodraethwr am gyfnod o bedair (4) blynedd. Nodwch y cewch eich hysbysu pe bai etholiad a bydd hawl gennych i dynnu eich cais yn ôl bryd hynny.

Llofnodwyd: ..... Dyddiad: .....

Danfoner at: Gwasanaethau Cynnal Llywodraethwyr, Addysg, Neuadd y Sir, Hwlfordd, Sir Benfro, SA61 1TP

Cyngor Sir Penfro

Gwasanaethau Addysg

Rheoliadau Statudol ar gyfer Bod yn Llywodraethwr

Mae Cynulliad Cenedlaethol Cymru wedi paratoi gofynion statudol ar gyfer Cyrff Llywodraethu pob ysgol gynaleddig o'r enw *Arweiniad i'r Rheoliadau Diwygiedig ar Lywodraethu Ysgolion*. Mae rhan o'r rheoliadau hyn yn manylu ar y cymwysterau angenrheidiol ar gyfer bod yn llywodraethwr ysgol. Mae'r Cyngor Sir felly'n gofyn i bob llywodraethwr ddarllen y meini prawf a nodir isod ac i roi i'r Gwasanaeth Cynnal Llywodraethwyr gadarnhad ysgrifenedig eu bod yn gallu parhau yn, neu ddod yn aelod newydd o Gorff Llywodraethu. Darperir pro forma ar gyfer eich ateb. Os oes gennych unrhyw anhawster gyda'r cais hwn, mae croeso ichi gysylltu â Steve Stretch neu Charlie Blythe yn y Gwasanaethau Cynnal Llywodraethwyr a fydd yn falch o drafod unrhyw bryderon yn gyfrinachol.

Mae'n rhaid i lywodraethwr:

- Fod yn 18 oed neu drosodd adeg ei etholiad/hetholiad neu benodiad. Gall disgyblion fod yn llywodraethwyr, ond mae'n annhebygol y bydd llawer yn gymwys.
- Peidio â bod yn llywodraethwr mewn mwy na dwy ysgol (ac eithrio yn llywodraethwr *ex-officio* neu dros dro neu lywodraethwr ychwanegol mewn ysgol sy'n peri pryder)
- Peidio â bod yn llywodraethwr *ex-officio* a nodwyd yn offeryn llywodraethu mwy na dwy ysgol
- Peidio â bod yn fethdalwr nac yn anghymwys o dan Ddeddf Anghymwyso Cyfarwyddwyr Cwmnïau 1986 na chael gorchymyn wedi'i wneud yn eu herbyn o dan adran 429(2)(b) Deddf Methdaliad 1986
- Peidio â bod wedi cael eu diswyddo o swydd ymddiriedolwr elusen neu ymddiriedolwr ar gyfer elusen gan Gomisiynwyr Elusennau yr Uchel Lys oherwydd unrhyw gamymddwyn neu gamweinyddu, neu o dan adran 7 Deddf Diwygio'r Gyfraith (Darpriaethau Amrywiol) (Yr Alban) 1990 rhag bod a wnelont â rheolaeth unrhyw gorff
- Peidio â chael eu cynnwys ar restr o athrawon neu weithwyr y'u gwaherddir neu y'u cyfyngir rhag gweithio gyda phlant neu bobl ifanc (a elwir ar hyn o bryd yn Rhestr 99)
- Peidio â bod yn agored i gael ei g/chadw'n gaeth o dan Ddeddf Iechyd Meddwl 1983
- Peidio â chael eu hanghymwyso rhag bod yn athro, gweithiwr arall mewn ysgol nac yn berchen ar ysgol annibynnol
- Peidio â bod wedi cael eu dedfrydu i 3 mis neu ragor o garchar (heb gael y dewis o dalu dirwy) yn y 5 mlynedd cyn dod yn llywodraethwr neu ers dod yn llywodraethwr
- Peidio â bod wedi cael dedfryd o garchar o 2½ mlynedd neu ragor yn yr 20 mlynedd cyn dod yn llywodraethwr
- Peidio â bod wedi cael dedfryd o garchar o 5 mlynedd neu ragor ar unrhyw adeg
- Peidio â bod wedi cael dirwy am greu niwsans neu aflonyddwch ar eiddo ysgol yn ystod y 5 mlynedd cyn neu ers cael eu penodi neu eu hethol yn llywodraethwr a
- Chytuno i unrhyw gais a wneir gan y Corff Llywodraethu ei fod ef/bod hi yn cael archwiliad gan y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd (DBS) - gynt yr archwiliad gan y Swyddfa Cofnodion Troseddol (CRB).
- Mynychu hyfforddiant gorfodol i lywodraethwyr. Mae llywodraethwyr sydd yn cael ei apwyntio am y tro cyntaf yn gorfod mynychu dau gwrs hyfforddiant gorfodol o fewn 12 mis o ei apwyntiad. Mae llywodraethwyr sydd yn cael ei ail-apwyntio yn gorfod mynychu un cwrs a'r data ysgol os nad ydynt wedi gwneud eisoes.

Wedi darllen y meini prawf (*Dileer yn ôl y galw*)

- Hoffwn gadarnhau fy mod / nad wyf yn gallu gwasanaethu'n aelod o Gorff Llywodraethu.
- Cytunaf / ni chytunaf i gwblhau gwiriad manwl yr SCT o fewn 6 mis ar ôl fy mhenodiad. Deallaf y bydd methu â gwneud hynny'n arwain at gael fy anghymwysu rhag dal swydd llywodraethwr.
- Cytunaf / ni chytunaf i fynychu hyfforddiant gorfodol o fewn 12 mis ar ôl cael fy mhenodiad. Deallaf y bydd methu â gwneud hynny'n arwain at gael fy anghymwysu rhag dal swydd llywodraethwr.
- Cytunaf / ni chytunaf y gellir darparu fy manylion personol i ddarparwyr a threfnwyr cyrsiau hyfforddiant i Gyrff Llywodraethu.

Enw: .....

Cyfeiriad: .....

.....

Corff/Cyrff Llywodraethu: .....

Bydd yr wybodaeth ganlynol yn ein helpu i gynllunio cyrsiau hyfforddiant

- Ydych chi'n ystyried fod gennych anabledd neu anhawster dysgu penodol?
(*Ticiwch yn ôl y galw*)

- ☐ Ydw ... Os ydw, rhwch fanylion
- ☐ Nac ydw

.....

.....

Oes gennych gyflwr meddygol? e.e. Epilepsi (*Ticiwch yn ôl y galw*)

- ☐ Oes ... Os oes, rhwch fanylion
- ☐ Nac oes

.....

.....

Os ydwyf am unrhyw un o'r rhesymau a nodir yn methu â pharhau'n aelod o'r Corff
Llywodraethu yn ystod fy nghyfnod o wasanaeth byddaf yn cysylltu â'ch adran yn syth.

Yn gywir

Llofnod: ..... Dyddiad: .....

Gwybodaeth ar gyfer y sawl sy'n ystyried dod yn Rhiant Lywodraethwr

Diolch ichi am eich diddordeb yn y swydd hon. Gobeithiwn y bydd yr wybodaeth gyffredinol hon yn ddefnyddiol. Dylech ofyn cwestiynau sy'n benodol i'ch ysgol chi i'r Pennaeth neu lywodraethwr arall.

Ymrwymiad Amser

Mae'r gyfraith yn mynnu fod rhaid i Gorff Llywodraethu gyfarfod o leiaf unwaith y tymor. Mae'r cyfarfod hwnnw'n debygol o gymryd rhwng awr a dwy awr. Mae rhai ysgolion yn cynnal eu cyfarfodydd ar ddiwedd y diwrnod ysgol, eraill yn gynnar gyda'r nos. Rydych hefyd yn debyg o fod ar bwyllgor sydd, eto'n, debygol o gyfarfod unwaith y tymor. Mae'n rhaid ichi hefyd neilltuo amser i baratoi ar gyfer cyfarfodydd trwy ddarllen gwaith papur ymlaen llaw a dylech hefyd fod yn barod i fynychu digwyddiadau eraill yn yr ysgol ac, o bryd i'w gilydd, i ymweld â'r ysgol yn ystod y diwrnod gwaith, trwy drefniant gyda'r Pennaeth. Fel y gwyddoch mae'n siŵr, mae pob llywodraethwr yn wirfoddolwr di-dâl, ac felly efallai y bydd angen ichi gadarnhau gyda'ch cyflogydd a ydynt yn fodlon eich rhyddhau i fynychu cyfarfodydd.

Beth mae Corff Llywodraethu yn ei wneud?

Yr ateb syml yw ei fod yn cynnal a chefnogi gwaith yr ysgol. Mae'n cynnig persbectif gwahanol i un y staff a gall helpu'r ysgol i gynllunio i'r dyfodol a monitro ei bod yn gwneud yr hyn a ddywed y mae'n wneud. Mae hefyd yn helpu gwerthuso effeithiolrwydd gweithgareddau'r ysgol. Yn fyr, mae'n gweithredu fel cyfaill beirniadol.

Mae yna ateb hirach sy'n disgrifio'r cyfrifoldebau cyfreithiol sydd gan Gorff Llywodraethu ond ar hyn o bryd, dichon mai digon yw dibynnu ar brofiad llywodraethwyr eraill i sicrhau fod hyn yn cael ei wneud.

Yr hyn nad yw'r corff llywodraethu yn ei wneud yw cymryd unrhyw ran yn y gwaith o redeg yr ysgol o ddydd i ddydd. Mae'n rhaid ichi fod yn berffaith eglur mai cyfrifoldeb y Pennaeth yw hyn.

Beth mae Rhiant Lywodraethwr yn ei wneud?

Mae gennych yr un grymoedd, dyletswyddau a chyfrifoldebau â phob llywodraethwr arall. Fel llywodraethwr, rydych yno er lles pob plentyn yn yr ysgol. Ni ddylech ei weld fel cyfle i gael unrhyw fanteision i'ch plentyn eich hun.

Un o brif agweddau bod yn llywodraethwr yw gofyn cwestiynau. Fel Rhiant Lywodraethwr gallwch gynnig i'r Corff Llywodraethu bersbectif rhiant a gallwch ofalu fod pob llywodraethwr yn gwybod am safbwyntiau rhieni. Fodd bynnag, rydych yn gynrychiolydd rhieni, ond nid yn ddirprwy ar eu rhan. Ystyr hynny yw y dylech gynrychioli safbwyntiau rhieni ond y gallwch fynegi eich barn eich hun a phleidleisio yn ôl eich barn eich hun ar unrhyw fater. Gallech feddu ar wybodaeth nad yw rhieni eraill yn gwybod amdani a gallai hynny ddylanwadu sut y pleidleisiwch. Dylai sut y mae unigolion yn pleidleisio ar y Corff Llywodraethu aros yn gyfrinachol. Caiff y penderfyniadau a wneir eu cofnodi yn y cofnodion, sy'n gofnod cyhoeddus, ond ni chaiff manylion trafodaethau eu cofnodi.

Pa gymorth sydd ar gael?

Mae dyletswydd statudol gan Gyngorau Sir i gefnogi cyrff llywodraethu. Yn Sir Benfro, mae Gwasanaethau Cynnal Llywodraethwyr yn bodoli i wneud hyn. Rydym yn cynnig cyngor dros y ffôn ac yn cynnal ystod o gyrsiau hyfforddi. Mae'n ofynnol i lywodraethwyr newydd fynychu hyfforddiant ymsefydlu a chwblhau gwiriad manwl yr SCT (CRB), ac ni chodir tâl am yr un ohonynt. Cynhelir cyrsiau ymsefydlu bob tymor, felly dylai fod un ohonynt yn fuan ar ôl eich penodiad. Mae llawer o wybodaeth ar ein gwefan, ynghyd ag adran i lywodraethwyr newydd.

Ewch i www.pembrokeshire.gov.uk/governors/ a dilynwch y ddolen 'Llywodraethwyr Newydd'.

Diolch am eich diddordeb mewn dod yn Rhiant Lywodraethwr. Os hoffech drafod hyn ymhellach, mae croeso ichi gysylltu â:

Steve Stretch
Gwasanaethau Cynnal Llywodraethwyr

Ffôn: 01437 775132
Ebost: steve.stretch@pembrokeshire.gov.uk